

ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НИШ
ПМФ - ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ НОВИ САД
Задачи за XX Републичко такмичење ученика
основних школа школске 1996/97. године
VI разред

1. Из места А ка месту Б истовремено крећу два аутомобила. Први аутомобил прву трећину пута прелази брзином $v_1 = 30\text{km/h}$, другу трећину брзином $v_2 = 60\text{km/h}$ и трећу брзином $v_3 = 90\text{km/h}$. Други аутомобил се прву трећину времена креће брзином v_1 , другу трећину времена брзином v_2 и трећу трећину времена брзином v_3 . Који аутомобил раније стиже у место Б? Израчунати растојање од места А до места Б, ако је познато да аутомобил који касније стиже касни 12 минута. 20 поена
2. Одредити брзине бициклисте и пешака ако је познато да при кретању у истом смеру за сваки минут кретања пешак заостаје за $s_1 = 210\text{m}$. Ако се истим брзинама крећу у супротним смеровима, за свака 2 минута растојање између њих се смањује за $s_2 = 780\text{m}$. 20 поена
3. Наставник физике Пера решио је да престане да пуши. Ипак, и даље га хватају кризе када пожели да запали цигарету. Када му се то деси код куће, он почиње да нервозно шета с једног краја собе на други и назад. Соба је дугачка 3m , а он хода брзином од 1m/s . Старији син, кад то види, почиње да се смеје, а млађи мисли да ће најбоље помоћи оцу ако и он то исто ради. Зато он сачека да отац стигне до зида и крене му у сусрет од супротног зида и даље све исто као и отац, али брзином од $0,5\text{m/s}$. Када се трећи пут тако идући сретну, отац се насмеје и одведе га на сладолед, а старијем, за казну што се смејао, нареди да одреди: а) у којим моментима времена, рачунајући од момента када је млађи кренуо, се отац и син сусрећу (први, други и трећи пут) и б) на којим растојањима од зидова се они сусрећу? 20 поена
4. Два тега, чији је однос маса 4, окачена о опругу истежу је за $\Delta l_1 = 10\text{cm}$. Када теговима окаченим о опругу додамо још један тег (лакши), опруга се истегне за Δl_2 , а када додамо тежи, опруга се истегне за Δl_3 . Израчунати истезања опруга Δl_2 и Δl_3 . 20 поена
5. Чаша масе $m_0 = 50\text{g}$ и унутрашње запремине $V_0 = 100\text{cm}^3$, напуњена је до врха течносту густине $\rho_1 = 2\text{g/cm}^3$ и окачена о опругу, која се због тога истегне. Затим је иста таква чаша напуњена до $3/4$ своје висине течносту непознате густине ρ_2 и окачена о исту опругу. Истежање опруге је 1,5 веће него у првом случају. Одредити густину непознате течности. 20 поена

Задатке припремили: др Мирослав Николић и др Дарко Капор
Рецензент: Славко Крстовић
Председник комисије: др Надежда Новаковић

ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НИШ

ПМФ - ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ НОВИ САД
 Решења задатака за XX Републичко такмичење
 ученика основних школа школске 1996/97. године
 VI разред

1. Најпре треба одредити средње брзине првог и другог аутомобила:

$$v_{sr1} = \frac{s_{u1}}{t_{u1}} = \frac{\frac{s}{3} + \frac{s}{3} + \frac{s}{3}}{\frac{s}{3v_1} + \frac{s}{3v_2} + \frac{s}{3v_3}} = \frac{3v_1v_2v_3}{v_1v_2 + v_2v_3 + v_1v_3} = 49,09 \text{ km/h} \quad (5 \text{ поена})$$

$$v_{sr2} = \frac{v_1 + v_2 + v_3}{3} = 60 \text{ km/h} \quad (2 \text{ поена})$$

Пошто је v_{sr1} мање од v_{sr2} , први аутомобил касније стиже у место Б. Из једнакости путева налазимо однос времена: $s = v_{sr1} \cdot t_1$, $s = v_{sr2} \cdot t_2$ (2 поена)

$$\frac{t_1}{t_2} = \frac{v_{sr2}}{v_{sr1}} = 1,22 \quad (5 \text{ поена}) \quad t_1 = 1,22t_2 \quad (2 \text{ поена})$$

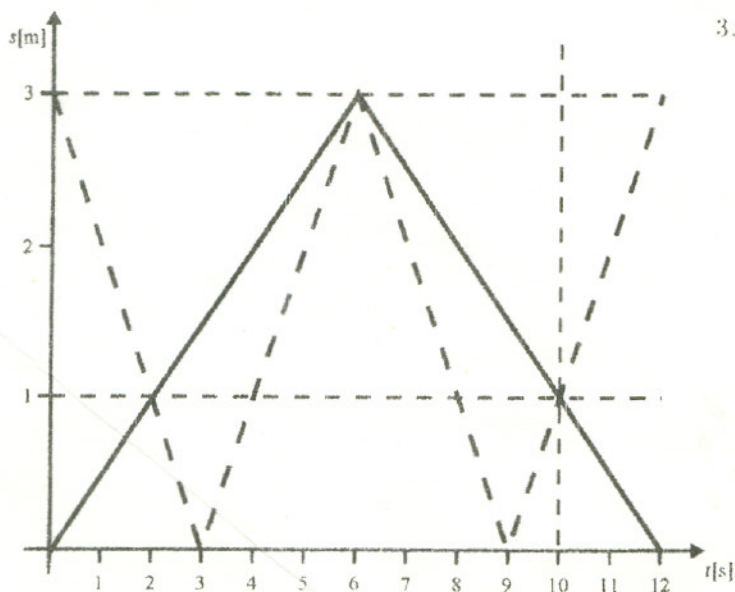
$$t_1 - t_2 = 0,2^h \Rightarrow t_2 = \frac{0,2^h}{0,22} = 0,909^h \quad (2 \text{ поена}) \quad s = v_{sr2} \cdot t_2 = 54,54 \text{ km.} \quad (2 \text{ поена})$$

2. Код кретања у истом смеру, растојање између бициклисте и пешака је $v_1t_1 - v_2t_1 = s_1$ (3 поена), а код кретања у супротним смеровима то растојање је $v_1t_2 + v_2t_2 = s_2$ (3 поена). Пошто је познато да је $t_2 = 2t_1$ (услов задатка), из ових једначина можемо одредити брзине v_1 и v_2 :

$$v_1t_1 = s_1 + v_2t_1 \quad 2v_1t_1 + 2v_2t_1 = s_2 \quad (3 \text{ поена})$$

$$2(s_1 + v_2t_1) + 2v_2t_1 = s_2 \quad 2s_1 + 2v_2t_1 + 2v_2t_1 = s_2 \quad s_2 - 2s_1 = 4v_2t_1 \quad (5 \text{ поена})$$

$$v_2 = \frac{s_2 - 2s_1}{4t_1} = 1,5 \text{ m/s} \quad (3 \text{ поена}) \quad v_1 = \frac{s_1 + v_2t_1}{t_1} = 5 \text{ m/s.} \quad (3 \text{ поена})$$

3. а) Отац и син се први пут сусрећу после времена t_1 које може да се одреди из $(v_1 + v_2)t_1 = d$, одакле је $t_1 = 2s$. Збир путева које њих двојица пређу до следећег сусрета је $2d$, а време потребно да се тај пут пређе се одређује из $(v_1 + v_2)t'_2 = 2d$, одакле је $t'_2 = 4s$, односно $t_2 = t_1 + t'_2 = 6s$. До следећег (трећег) сусрета отац и син опет прелазе укупан пут од $2d$, па је и време између другог и трећег сусрета $t'_3 = 4s$, односно $t_3 = 10s$.

(Очигледно је да је време између два узастопна сусрета увек $4s$.)

б) Означимо са I зид од кога је кренуо син брзином v_1 , а са II зид од кога је кренуо отац брзином v_2 . Растојање које пређе син до првог сусрета са оцем од зида I је $x_1 = v_1 t_1 = 2m$. Следећи сусрет се дешава после $4s$. За то време прелази пут $x_2 = v_1 t_2 = 2m$, односно стиже до зида II (значи, растојање од зида II је 0). Сада обојица крену из исте тачке (од зида I) и сусрећу се после $4s$ на растојању $x_3 = v_1 t_3 = 2m$ од зида II, или $1m$ од зида I (отац још ово време стигао до зида I о почео да се враћа према зиду II). Значи, места сусрета оца и сина су у тачки која је удаљена $1m$ од зида I (или $2m$ од зида II) и код зида II.

4. Однос истезања опруга једнак је односу маса окачених о опругу.

$$\frac{\Delta l_2}{\Delta l_1} = \frac{2m_1 + m_2}{m_1 + m_2} \quad (2п.) \quad \frac{\Delta l_3}{\Delta l_1} = \frac{m_1 + 2m_2}{m_1 + m_2} \quad (2п.)$$

$$\Delta l_2 = \Delta l_1 \frac{2m_1 + m_2}{m_1 + m_2} \quad (3п.) = \Delta l_1 \frac{2 + \frac{m_2}{m_1}}{1 + \frac{m_2}{m_1}} \quad (3п.) = \frac{6}{5} \Delta l_1 = 12mm \quad (2п.)$$

$$\Delta l_3 = \Delta l_1 \frac{m_1 + 2m_2}{m_1 + m_2} \quad (3п.) = \Delta l_1 \frac{1 + 2\frac{m_2}{m_1}}{1 + \frac{m_2}{m_1}} \quad (3п.) = \frac{9}{5} \Delta l_1 = 18mm \quad (2п.)$$

5.

$$\frac{\Delta l_2}{\Delta l_1} = \frac{Q_2}{Q_1} = \frac{(m_0 + \rho_2 V_2)g}{(m_0 + \rho_1 V_1)g} \quad (2п.) = \frac{m_0 + \rho_2 \frac{3}{4} V_0}{m_0 + \rho_1 V_0} = n \quad (4п.)$$

$$m_0 + \rho_2 \frac{3}{4} V_0 = n(m_0 + \rho_1 V_0) \quad (4п.) \quad \Rightarrow \quad \frac{3}{4} \rho_2 V_0 = (n-1)m_0 + n\rho_1 V_0 \quad (4п.)$$

$$\rho_2 = \frac{4[(n-1)m_0 + n\rho_1 V_0]}{3V_0} \quad (4п.) = \frac{4 \cdot [(1,5-1) \cdot 50 + 1,5 \cdot 2 \cdot 100]}{3 \cdot 100}$$

$$\rho_2 = 4,33g/cm^3 \quad (2п.)$$